

ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ПЕРЕКЛАДАЧА

О. Г. Крушинська, канд. філол. наук,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)

"КІНЕЦЬ СЕЗОНУ ТУГУ НАГАНЯЄ, ЗНИКАЄ В ТІНІ СТОМЛЕНА БЛАКИТЬ..."

Матеріали конкурсу поетичного перекладу серед студентів

Виразна мелодійність у поєднанні зі свідомим володінням виражальними засобами української мови, яскрава поетичність цих рядків мала б, напевно, належати комусь із відомих, фахових перекладачів французької поезії. Проте їхній автор – Олександр Ладуренко, студент першого курсу спеціальності "переклад", який тільки розпочав вивчення французької мови. Що ж до фахових дисциплін із письмового та усного перекладу, їхнє вивчення розпочнеться лише на третьому курсі. Отже, конкурс поетичного перекладу серед студентів, який кафедра теорії та практики перекладу з романських мов імені Миколи Зерова провела в кінці вересня 2018 року, дав можливість всім охочим спробувати свої сили у дуже нелегкій, і, водночас, такій привабливій справі – перекладі поезії. Серед учасників конкурсу – студенти першого, другого, третього та четвертого курсів освітньої програми "Бакалавр" та першого курсу програми "Магістр". Переважну кількість перекладів на конкурс було виконано студентами Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Участь у конкурсі взяли також студенти Одеського Національного Університету імені І.І. Мечникова та Державного Прикарпатського Університету імені Василя Стефаника.

Цим конкурсом кафедра теорії та практики перекладу з романських мов імені Миколи Зерова відзначила першого жовтня 2018 року **Міжнародний день перекладу**. Власне, це свято започаткувала Міжнародна федерація перекладачів – FIT

(*Fédération Internationale des Traducteurs*), від часу свого заснування у 1953 році. З 1991 року День перекладу відзначається як міжнародний.

Частиною свята був останній тур перекладацького конкурсу та вручення призів переможцям. Гості свята (Посол Португалії, відомий письменник Іван Малкович та ін.) наголошували у своїх виступах на тому, якою є відповідальність перекладача, як важливо донести думку автора до слухача, не втратити авторську ідею, поетичний образ, перекладаючи художній твір. Журі конкурсу поетичного перекладу керувалося саме такими критеріями, обираючи переможця.

Учасникам було запропоновано для перекладу поезії Віктора Гюго, Жерара де Нерваля, Рене Сюллі-Прюдома, Поля Верлена, Артюра Рембо, Гійома Аполлінера, Жака Превера, Моріса Карема, Поля Елюара, Робера Десноса. Учасники могли також подати до Журі переклад поезії франкомовного поета за власним вибором. На конкурс було подано 25 перекладів. Найкращим було визнано переклад поезії Гійома Аполлінера "Циганка" ("*La Tzigane*"), виконаний **Олександром Лісогор**, студенткою 2 французької групи третього курсу, спеціальність "переклад". Приз симпатії студентської аудиторії отримав переклад вірша Жерара де Нерваля "В алеї Люксембурзького саду" ("*Une allée du Luxembourg*"), виконаний **Єлизаветою Тимофєвою**, студенткою 2 англійської групи третього курсу, спеціальність "переклад". Однак, Журі та гості конкурсу відзначили ще цілу низку талановитих перекладів. До нагородження переможців долучилося Посольство Франції в Україні.

Редакційна колегія збірки "Стиль і переклад" пропонує ці переклади до уваги читачів.

Victor Hugo

Voici que la saison décline

Voici que la saison décline,
L'ombre grandit, l'azur décroît,
Le vent fraîchit sur la colline,
L'oiseau frissonne, l'herbe a froid.

Août contre septembre lutte;
L'océan n'a plus d'alcyon;
Chaque jour perd une minute,
Chaque aurore pleure un rayon.
La mouche, comme prise au piège,
Est immobile à mon plafond;
Et comme un blanc flocon de neige,
Petit à petit, l'été fond.

ПЕРЕКЛАД

Ладуренко Олександр, 1 курс

Кінець сезону тугу наганяє

Кінець сезону тугу наганяє,
Зникає в тіні стомлена блакить,
А свіжий вітер пагорбом гуляє,
В траві холодній пташеня тремтить.

Між літом й осінню почався бій запеклий;
І океан неначе не живий;
А кожен день втрачає час безмежний;
Ранкова зірка майже не блищить.

І муха, що потрапила у сітку,
В кутку безмовному тихесенько сидить,
Немов малесенька, білесенька сніжинка,
Яку готове літо розтопить.

Коваленко Анастасія, 1 курс

Ось і сезон добігає кінця...

Ось і сезон добігає кінця,
Тінь виростає, спадає блакить,
Пагорб вбира прохолодь вітерця,
Трава замерзає і пташка тремтить.

Серпень бореться з вереснем грізно;
Над океаном пропав буревісник;

Кожен день меншає ще на хвилину,
Промінь світанку оплакує днину.

Муха, немов опинилася в пастці,
На стелі моїй нерухомо застигла;
Плавиться, наче сніжинка на сонці,
Літо проходить, зникає безслідно.

Paul Verlaine

Soleils couchants

Une aube affaiblie
Verse par les champs
La mélancolie
Des soleils couchants.
La mélancolie
Berce de doux chants
Mon cœur qui s'oublie
Aux soleils couchants.
Et d'étranges rêves,
Comme des soleils
Couchants sur les grèves,
Fantômes vermeils,
Défilent sans trêves,
Défilent, pareils
À de grands soleils
Couchants sur les grèves.

ПЕРЕКЛАД

Тріус Анастасія, 3 курс

Знесилена зоря
Сідає за поля
І знов хандра
Під час смеркання
Ні, то нудьга,
Що пісні поглина
І моє серце розчиня
У променях смерканні.

Ці дивні сні
Кружляють виринають
Як привиди багрянні
Надіями омріяні
У пагорбах піщаних
Із сонцем у обіймах засинають

Gérard de Nerval

Une allée du Luxembourg

Elle a passé, la jeune fille
Vive et preste comme un oiseau
À la main une fleur qui brille,
À la bouche un refrain nouveau.
C'est peut-être la seule au monde
Dont le coeur au mien répondrait,
Qui venant dans ma nuit profonde
D'un seul regard l'éclaircirait!
Mais non, – ma jeunesse est finie ...
Adieu, doux rayon qui m'as lui, –
Parfum, jeune fille, harmonie...
Le bonheur passait, – il a fui.

ПЕРЕКЛАД

Тимофєєва Єлизавета, 3 курс

В алеї Люксембурзького саду

Промайнула, наче пташка перелітна
Повз мене панна з квітами в руках.
Така легка, граційна і тендітна
З солодкими піснями на вустах.

А, може, ти та сама, та єдина,
І доля нас з'єднала навіки.
І в ночі темної лиху годину
Розвіяв образ твій тривожнії думки.

Але минула молодість щаслива,
Минула й мить, коли відчув п'яний
Дух юності твоєї, моя мила,
Який я в серці берегтиму навіки.

Подвайцатник Яніна, 3 курс

Люксембурзька алея

Пройшла ця молода дівчина
Жива та жвава, наче птах.
Із вуст у неї пісня лине,
Сіяє квітка у руках.
Напевно лиш вона одна
В серці розруху цю вчинила,
Із ночі темної прийшла
Та поглядом все освітила!

Та ні – вже молодість пройшла...
Промінчик вже давно загас, -
Парфуми, юність та жага...
Пройшовдляменевжецейчас

Guillaume Apollinaire

La Tzigane

La tzigane savait d'avance
Nos deux vies barrées par les nuits
Nous lui dûmes adieu et puis
De ce puits sortit l'Espérance
L'amour lourd comme un ours privé
Dansa debout quand nous voulûmes
Et l'oiseau bleu perdit ses plumes
Et les mendiants leurs Ave
On sait très bien que l'on se damne
Mais l'espoir d'aimer en chemin
Nous fait penser main dans la main
À ce qu'a prédit la tzigane

ПЕРЕКЛАД
Лісогор Олександра, 3 курс

Циганка

Наперед циганка знала
Долю нашу, що в темряві ховалась.
А коли ми з нею попрощались,
Тебе й мене надія наздогнала.

Кохання наше видалось тяжким:
Крутило нас у нелегкому танці,
І пір'я виривало синій пташці,
Молитву руйнувало жебракам сумним.

Ми знаємо, що проти нас усі світи.
Але, тримаючись за руки, з сил останніх,
Які дає нам лиш надія на кохання,
Ми істину в пророцтві хочемо знайти.

Гончарук Марія, 3 курс

Циганка

Циганка знала наперед,
Дві долі наші відділяють ночі,
І попрощавшись з нею, наші очі
Угледіли надію в той момент.
Кохання болісне, як впійманий ведмідь
Що танцював, страждаючи в неволі,
Як синя птаха, що без пір'я, як без долі,
Як жебраки, що втратили всю радість вмиць.
Ми добре знали про своє прокляття,
Але надія на кохання у дорозі
Рука в руці, й забути ми не в змозі
Про ту циганку, що дала нам почуття

Jacques Prévert

Le bouquet

Que fais-tu là petite fille
Avec ces fleurs fraîchement coupées
Que faites-vous là jeune fille
Avec ces fleurs ces fleurs séchées
Que faites-vous là jolie femme
Avec ces fleurs qui se fanent
Que faites-vous là vieille femme
Avec ces fleurs qui meurent
J'attends le vainqueur.

ПЕРЕКЛАД

Слабко Дар'я, 2 курс

Букет

Що ти тут робиш, маленька дівчинко
З цими свіжоскошеними квітами
Що робите ви тут, молода дівчино
З цими квітами, цими сушеними квітами
Що робите ви тут, красива жінко
З цими квітами, квітами, що в'януть
Що робите ви тут, стара жінко
З цими квітами, що вже померли
На ідеал чекаю.

Ковальчук Марина, 2 курс

Букет

Що ти тут робиш, маленька дівчинко
з букетом свіжозрізаних квітів?
А ти, молодице, що тут забула
з оберемком сухих первоцвітів?
Що ви тут шукали, прекрасна пані?

Погляньте, ваші квіти вже в'ялі.
А ви, бабусю, невже ще хотіли,
щоб мертві рослини раптом ожили?
Я чекаю на переможця!

Софія Сірець, 3 курс

Букет

Що ти тут робиш, крихітко
З букетом свіжим?
Що ви тут робите, панно
З квітами ніжними?
Що ви тут робите, пані?
Букет зів'яв, а ви ще тут...
Чекає когось старенька,
В руках – сухоцвітів жмут...
Чекаю на свого милого,

Maurice Carême

A force d'aimer

A force d'aimer
Les fleurs, les arbres, les oiseaux,
A force d'aimer
Les sources, les vals, les coteaux,
A force d'aimer
Les trains, les avions, les bateaux,
A force d'aimer
Les enfants, leurs dés, leurs cerceaux,
A force d'aimer
Les filles penchées aux rideaux,
A force d'aimer
Les hommes, leur rage de ciel,
A force d'aimer
Il devint, un jour, éternel

У владі кохання

У владі кохання
Всі квіти, птахи і дерева
У владі кохання
Долини, гірські схили й джерела
У владі кохання
Човни, поїзди, металеве в небі крило
У владі кохання
Навіть дитяче невинне єство
У владі кохання
Жінки, що тонуть в рутини шовках
У владі кохання
Гнів чоловічий, що гримить в небесах
У царстві кохання палкого незримім
Все, що вмирає, становиться вічним

Victor Hugo

Demain dès l'aube

Demain dès l'aube,
A l'heure ou blanchit la campagne,
Je partirai
Vois - tu je sais que tu m'attends
J'irai par la forêt, j'irai par la montagne ,
Je ne puis demeurer loin de toi plus longtemps
Je marcherai les yeux fixés sur mes pensées
Sans rien voir au dehors sans entendre aucun bruit
Seul, inconnu, le dos courbé, les mains croisées,
Triste. Et le jour pour moi sera comme la nuit
Je ne regarderai ni l'aube du soir qui tombe
Ni les voiles au loin descendant vers Harfleur
Et quand j'arriverai je mettrai sur ta tombe
Un bouquet de houx vert et de bruyère en fleur.

ПЕРЕКЛАД
Альона Куцак, 3 курс

Я вийду на світанні в час ранковий,
Бо на краю землі мене чекаєш ти.
Пройду я через ліс, я перетну всі гори
Без тебе більш не можу вдалині.

З заплющеними йду очима,
Поглинений думками я бреду
У тиші, і з пониклими плечима
Вже день як ніч, та я тебе знайду.

Я не дивитимусь на вечір золотистий,
Який в Арфлер спускається в долину,
А квіти вересу і зелень гостролисту
Я покладу тобі на домовину

Je t'apporte, ce soir... Émile Verhaeren

Je t'apporte, ce soir, comme offrande, ma joie
D'avoir plongé mon corps dans l'or et dans la soie
Du vent joyeux et franc et du soleil superbe ;
Mes pieds sont clairs d'avoir marché parmi les herbes,
Mes mains douces d'avoir touché le coeur des fleurs,
Mes yeux brillants d'avoir soudain senti les pleurs
Naître, sourdre et monter, autour de mes prunelles,
Devant la terre en fête et sa force éternelle.

L'espace entre ses bras de bougeante clarté,
Ivre et fervent et sanglotant, m'a emporté,
Et j'ai passé je ne sais où, très loin, là-bas,
Avec des cris captifs que délivraient mes pas.
Je t'apporte la vie et la beauté des plaines ;
Respire-les sur moi à franche et bonne haleine,
Les origans ont caressé mes doigts, et l'air
Et sa lumière et ses parfums sont dans ma chair.

ПЕРЕКЛАД

Ковальова Вероніка, магістр,

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова.

Я підношу тобі, наче дар, мою радість,
Тіло моє, занурене у шовк та у златість,
Вітер спритний, свіжий й сповнене сонце розкішшям;
Ноги блискучі мої, що чарівним окутані зіллям,
Оksamитові долоні мої, що торкнулись до серця цвітіння,
Очі блискучі мої, що відчули нараз голосіння,
Народженні, буремні, піднесені навколо зірців,
Поруч землі урочистій, чия сила немає кінців.

Простір між рук її, де світло минає,
Схмелілий, палкий та плакучий мене викрадає,
Та я відлетів високо вдаль, куди не знаю сам,
Із лементами полоненими, що моїм співзвучні крокам,
Я життя підношу тобі й рівнин чарування;
Вдихни їх свіжо, сповна насичуй ними дихання,
Материнки ледве пальців торкнулись і у повітрі відчутні,
Їх запал й пахощі дивні у тілі моєму сполучні.

Robert Desnos

Il était une feuille

Il était une feuille avec ses lignes –
Ligne de vie
Ligne de chance
Ligne de cœur –
Il était une branche au bout de la feuille –
Ligne fourchue signe de vie
Signe de chance
Signe de cœur –
Il était un arbre au bout de la branche –
Un arbre digne de vie
Digne de chance
Digne de cœur –
cœur gravé, percé, transpercé,
Un arbre que nul jamais ne vit.

Il était des racines au bout de l'arbre –
Racines vignes de vie
Vignes de chance
Vigne de cœur –
Au bout de ces racines il était la terre –
La terre tout court
La terre toute ronde
La terre toute seule au travers du ciel
La terre.

ПЕРЕКЛАД

Ліна Мелега, студентка третього курсу,
Державний Прикарпатський Університет
імені Василя Стефаника

"Був листок".

"Був листок".
Був листок зі своїми лініями –
З лінією життя
З лінією фатума
З лінією серця
Була віка на краю листка –
Лінія розгалужена, знак життя
Пункт призначення
Знак серця –
Серця загравірованого, ураженого, пробитого цілковито.
Дерево, яке ніхто ніколи не бачив.
Було коріння в кінці дерева
Коріння винограда-життя
Виноградника талана
Виноградника почуття –
За межами цих кінцівок була земля –
Земля, всього на всього, проста
Земля округлена
Земля, сама, крізь небеса
Земля.